

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Saaremaa Vallavolikogu
määrus
algtekst-terviktekst
08.06.2020
Hetkel kehtiv
RT IV, 05.06.2020, 63

Saaremaa valla kalmistute kasutamise eeskiri

Vastu võetud 28.05.2020 nr 18

Määrus kehtestatakse kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lõike 1 punkti 37 ja kalmistuseaduse § 7 lõike 1 alusel.

1. peatükk ÜLDOSA

§ 1. Reguleerimisala ja üldsätted

(1) Saaremaa valla (edaspidi *vald*) haldusterritooriumil paiknevate kalmistute kasutamise eeskiri (edaspidi *eeskiri*) reguleerib kalmistute haldamist ja kasutamist. Eeskiri on kohustuslik kõigile kalmistul viibivatele isikutele ja hauaplatsi kasutajatele.

(2) Lisaks eeskirjas sätestatud tuleb selle täitmisel lähtuda kalmistuseadusest ja muudest asjakohastest valla õigusaktidest.

(3) Kalmistud ja kalmistutel asuvate kultuurimälestiste riiklikusse registrisse kantud mälestistele kohalduvad muinsuskaitseadusest tulenevad nõuded ning kitsendused, mis on fikseeritud riigi kaitse all olevate mälestise kaitsekohustuse teatistes.

(4) Valla lemmikloomade kalmistu kasutamise eeskirja kehtestab Saaremaa Vallavalitsus (edaspidi *vallavalitsus*) oma määrusega.

§ 2. Mõisted

Eeskirjas kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) kalmistu - tähistatud, vajalike ehitistega maa-ala inimeste surnukehade või nende tuha matmiseks ja surnute mälestamiseks;
- 2) hauaplats - kalmistul asuv maa-ala ühe või mitme surnu matmiseks kirstus või tuhastatuna;
- 3) hauakoht - koht hauaplatsil kirstu, tuhastatuna urnis või urnita matmiseks;
- 4) hauaplatsi kasutaja – isik, kellel on kalmistu haldaja poolt väljastatud hauaplatsi kasutusluba;
- 5) hauarajatis - hauaplatsil paiknev maapinnaga kohtkindlalt ühendatud ehitis (piirdeaed, betoonrant, metall-, kivi-, puit-, plaatääris, äärepõstid, hauakastid, katteplaadid, hauakamber vms);
- 6) hauatähis - ühte või mitut hauakohta tähistav rist, plaat, sammas, kivi või muu tähis;
- 7) omaksed - surnu abikaasa, vanemad, täisealine laps, õde, vend või muu surnu lähedane isik tulenevalt tema elukorraldusest;
- 8) matja - isik, kes korraldab surnu matmise.

§ 3. Kalmistu haldamine

(1) Kalmistute haldajad on vallavalitsuse hallatavad asutused Kuressaare Linnamajandus ning Saaremaa Haldus.

(2) Kalmistute haldajat esindab kalmistuvaht, kelle nimi ning telefoninumber avaldatakse valla kodulehel ning igal kalmistul asuval teabetahvilil. Kalmistu tööaeg on tööpäeviti 08.00 kuni 16.00.

(3) Kalmistu haldaja tagab kalmistu heakorra ja korraldab kalmistu kasutamist.

(4) Kalmistu on avatud iga päev.

(5) Kalmistu kohta peab haldaja kalmisturaamatut ja kalmistu elektroonilist andmekogu.

(6) Kalmistute dokumentatsiooni nõuetekohase säilitamise eest vastutab kalmistu haldaja. Kalmistute dokumentatsioon säilitatakse kalmistu elektroonilises andmekogus ja kalmisturaamatud arhiivis.

(7) Eeskirjas nimetatud taotluste ja lubade vormid kinnitab vallavalitsus oma korraldusega.

§ 4. Kalmistu heakorra nõuded

(1) Kalmistu territooriumil tuleb hoida korda, puhtust ja haurahu.

(2) Kalmistu territooriumil on keelatud:

- 1) kahjustada hooneid, väravaid, piirdeid, veevõtkohti, kalme, hauatähiseid ja -rajatise;
- 2) omavoliliselt murda lilli, puude ja põõsaste oksid ning raiuda puud;
- 3) istutada puud ja põõsaid ning rajada hekke kalmistu haldaja kooskõlastusega;
- 4) panna maha olmejäätmeid ja rikkuda jäätmete kogumise nõudeid, sh paigutada jäätmeid väljapoole mahuteid või selleks mitte ette nähtud kohtadesse;
- 5) muuta omavoliliselt hauaplatsi mõõtmeid;
- 6) sõita mootorsõiduki või jalgrattaga kalmistu haldaja loata;
- 7) paigaldada, eemaldada või teisaldada hauatähiseid ja -rajatise kalmistu haldaja kooskõlastusega;
- 8) teha lõket;
- 9) viibida lemmikloomaga;
- 10) matta loomi;
- 11) muu avalikku korda, heakorda ja haurahu rikkuv tegevus.

(3) Kalmistu korrastamisel tekkinud haljastusjäätmed (sh puulehed, oksad, puuokkad, käbid) tuleb paigutada selleks ettenähtud kohtadesse kalmistu territooriumil või sellega piirneval alal. Segaolemejäätmed, mille hulka kuuluvad küünlad, kunstlilled, kasutuskõlbamatud vaasid jms samalaadsed jäätmed, tuleb paigutada eraldi kalmistu territooriumil olevatesse jäätmeliigi nimetusega märgistatud jäätmemahutitesse.

(4) Jäätmemahutite olemasolu, märgistamise ja tühjendamise eest vastutab kalmistu haldaja.

2. peatükk HAUAPLATSI KASUTUSSE ANDMISE KORD

§ 5. Hauaplatsi kasutusse andmine

(1) Huvitatud isik saab taotleda hauaplatsi, millele ei ole antud kasutusõigust. Taotleda võib järgmisi hauaplatsi:

- 1) enda kasutusse juba olemasolevat hauaplatsi, kuhu on maetud tema perekonna liikmed või lähedased isikud;
- 2) hooldamata hauaplatsiks tunnistatud hauaplatsi;
- 3) täiesti uut, seni matmiseks kasutamata territooriumi, kuhu kalmistu planeeringu kohaselt on matmine lubatud.

(2) Kasutusluba on tähtajatu.

(3) Uue hauaplatsi kasutusluba antakse välja isikule, kes esitab surnu matmiseks surmatõendi.

(4) Hauaplatsi kasutusse andmise taotlus ning kasutusloa väljastamine, muutmine ja kasutusõiguse üleandmine vormistatakse taotleja ja kalmistu haldaja poolt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Kasutusloa taotlusele ja kasutusloale kantakse hauaplatsi kasutaja andmed, hauaplatsi asukoht ja suurus ning andmed maetava kohta.

(5) Hauaplatsi kasutuslepingu sõlmimise taotluse ja kasutuslepingu vormid kinnitab vallavalitsus oma korraldusega.

(6) Kasutaja võib kasutuslepingu erakorraliselt ühepoolset üles öelda, esitades haldajale kirjalikult lepingu ülesütlemise avalduse.

(7) Kalmistu haldajal on õigus kasutusleping erakorraliselt ühepoolset üles öelda, kui hauaplats on kalmistu eeskirja kohaselt tunnistatud hooldamata hauaplatsiks.

§ 6. Hauaplatsi kasutusõigus olemasolevale hauaplatsile

(1) Hauaplatsi kasutaja võib hauaplatsi kasutusõiguse üle anda teisele isikule. Kasutusõiguse muutus vormistatakse kalmistu haldaja juures kasutusõiguse üleandja ja vastuvõtja kahepoolse vormikohase taotluse alusel.

(2) Hauaplatsi kasutaja surma korral on tema omastel eelisõigus hauaplatsi kasutamiseks.

(3) Enne käesoleva eeskirja jõustumist kasutusel oleva hauaplatsi senine kasutaja või isik, kes soovib saada hauaplatsi kasutajaks, esitab kalmistu haldajale vormikohase hauaplatsi kasutusloa taotluse.

(4) Kasutusluba olemasolevale hauaplatsile väljastatakse taotlejale, kui on kalmisturaamatu andmetel vm asjakohase tõendiga tõendatud, et isikul on hauaplatsi kasutaja õigused või isikul on õigus omandada kasutusõigus käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 järgi.

§ 7. Hauaplatsi suurus

(1) Matmiseks võib taotleda ühe või kahe, erandjuhtudel kolme või nelja hauakohaga hauaplatsi eraldamist matmiseks kas kirstus või tuhaurnis. Olemasolevaid hauaplatse eraldi hauakohtadeks ei jagata ja matmine sinna toimub vastavalt võimalustele olenevalt platsi senisest kasutusest.

(2) Hauaplatsi mõõtmed kirstus matmise korral:

- 1) ühe hauakohaga hauaplats 1,20 x 2,50 m;
- 2) kahe hauakohaga hauaplats 2,40 x 2,50 m;
- 3) kolme hauakohaga hauaplats 3,60 x 2,50 m;
- 4) nelja hauakohaga hauaplats 4,80 x 2,50 m.

(3) Hauaplatsi mõõtmed urnis matmise korral juhul, kui kalmistul on eraldi piirkond urni hauaplatside jaoks:

- 1) kalmistu urnimatuste alal üldjuhul 1,0 x 1,0 m;
- 2) kahe urnikohaga hauaplats 1,0 x 1,5.

(4) Juhul kui kalmistul ei ole eraldi ala urni hauaplatside jaoks, siis kehtivad Kalmistul urnis matmise korral kirstu hauaplatsi mõõdud vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.

3. peatükk MATMISE KORD

§ 8. Matmise registreerimine

(1) Kõik matmised tuleb registreerida kalmistu haldaja juures vähemalt kaks päeva enne matuse toimumist. Matmise korraldamise eest vastutab matja.

(2) Kalmistu haldaja registreerib matmise taotleja poolt esitatud surmatõendi alusel, kui on kooskõlastatud hauaplats ning märgitud kohapeal maha hauakoha mõõdud.

(3) Haua kohale tohib surnut matta üksnes hauaplatsi kasutaja loal. Juhul kui matja ei ole hauaplatsi kasutaja, esitab ta kalmistu haldajale kirjaliku vormikohase matmise kooskõlastuse.

(4) Matmise registreerimisel väljastab kalmistu haldaja hauaplatsi kasutusloa ning kannab matmise kalmisturaamatusse, kus näidatakse ära andmed maetud isiku, hauaplatsi kasutaja ja hauaplatsi kohta kalmistuseaduse paragrahvis 11 sätestatud mahus.

(5) Kalmistu haldaja kannab 30 päeva jooksul kalmisturaamatu ja hauaplatsi kasutuslubade alusel andmed maetud isikute, hauaplatside kasutajate ja hauaplatside kohta kalmistu elektroonilisse olemasolevasse digitaalsesse andmekogudesse ning lisanduvatesse andmekogudesse.

§ 9. Matmise korraldamine

(1) Matmine toimub ainult valgel ajal. Pühapäeval ja riiklikel pühadel matusetalitusi üldjuhul ei korraldata.

(2) Surnu maetakse hauaplatsile kirstus või tuhastatult tuhaurnis või ilma selleta.

(3) Haua kaevamise, matmise ja hauakääpa kujundamise korraldab hauaplatsi kasutaja. Haua kaevamisel kannab hauakaevaja isiklikult vastutust ohutustehnika nõuete täitmise eest. Samuti vastutab haua kaevaja selle eest, et kaevatud haud oleks kõigile kalmistu külastajatele selgelt nähtav ning vajadusel ohutuslindiga piiratud.

(4) Kirstuhaua sügavus maapinnast peab olema 1,5-2 m. Urnihaua sügavus maapinnast peab olema vähemalt 1,0 m.

(5) Kui haua kaevamisel tuleb pinnasest välja varem maetu säilmeid, maetakse need tagasi sama haua põhja kaevatud süvendisse. Tervena säilinud kirst jäetakse puutumata.

(6) Haua kaevamise ja teiste matusega seotud toimingute käigus hauaplatsi kõrval olevatele hauaplatsidele tekitatud kahjustused on kohustatud kõrvaldama hauaplatsi kasutaja üldjuhul kolme päeva jooksul pärast matuse toimumist.

(7) Tundmatu või omasteta surnu matmine korraldatakse vastavalt kalmistuseadusele. Matmise registreerimise, haua hooldamise jm tagab vallavalitsus.

(8) Matmist takistavate hauatähiste või piirete ajutise kõrvaletõstmise ja taaspaigaldamise kulud kannab matja või hauaplatsi kasutaja.

§ 10. Peale matmine ja ümbermatmine

(1) Kirstus pealematmine samale hauakohale võib toimuda kõige varem 20 aastat pärast viimast matmist.

(2) Tuhka urniga või urnita tohib matta või peale matta ka kirstus matmiseks väljaantud hauaplatsile.

(3) Kultuurimälestiseks tunnistatud hauale peale ei maeta.

(4) Ümbermatmise korraldab kalmistu haldaja. Ümbermatmiseks esitab taotleja kalmistu haldajale Terviseameti piirkondliku talituse loa, surnu omaste ja hauaplatsi kasutaja nõusoleku ja ümbermatmiseks kasutatava hauaplatsi kasutaja nõusoleku.

(5) Tundmatu või omasteta surnu matmine, pealematmine või ümbermatmine toimub kalmistuseaduses sätestatud korras.

4. peatükk HAUAPLATSI KUJUNDAMINE JA HOOLDAMINE

§ 11. Hauaplatsi kujundamine

(1) Kasutusse antud hauaplats tuleb kujundada ja tähistada nii, et hauaplatsi suurus ja piirid oleksid looduses visuaalselt tajutavad.

(2) Hauaplatsi kujundamise korraldab hauaplatsi kasutaja.

(3) Hauaplatsile paigaldatud hauatähised ja -rajatised loetakse hauaplatsi kasutaja omandiks.

§ 12. Hauaplatsi kujundamise põhimõtted

Hauaplats on kalmistu osa ja selle kujundamisel tuleb järgida head tava ning järgmisi kujunduspõhimõtteid:

- 1) hauaplats peab olema tähistatud risti, hauatahveli, -kivi, -samba, -plaadi, monumendi või muu tähisega. Hauatähisele peab olema kantud surnu ees- ja perekonnanimi ning sünni- ja surmaaeg;
- 2) hauaplatsile võib paigutada muud sobivat inventari nagu vaasid, valgustid, skulptuurid, pingid;
- 3) hauaplatsi haljastamisel võib kasutada kuni 1,5 m kõrguseks kasvavaid põõsaid ja kuni 1 m kõrguseks põetavaid hekke. Istutada ei ole lubatud puid ja poolkõrge- ning kõrgekasvulisi põõsaid. Hauaplatsi kujundab hauaplatsi kasutaja;
- 4) isetekkelised, auarajatisi ja –tähiseid kahjustavad, puud või nende võrsed tuleb õigeaegselt eemaldada;
- 5) vältida tuleb ohtralt juurevõsu ajavaid lehtpõõsaid (sirel, enelas jt);
- 6) hauaplatsil asuvate puude (tüve läbimõduga üle 8 cm) ja suuremõõtmeliste põõsaste mahavõtmine tuleb eelnevalt kooskõlastada kalmistu haldajaga;
- 7) hauaplatsi kujundamisel tuleb vältida sobimatuid tehismaterjale (näiteks tehismuru, ehitusblokid-ja kivid, kergkruus, jt);
- 8) hauatähised, -rajatised, muu inventar ja haljastus peavad asuma hauaplatsi piires ega tohi oluliselt häirida kõrvalasuvate hauaplatside kasutamist ja korrastamist;
- 9) jalalt murdunud ning katkised ristid ja muud hauatähised (ka tükid) ning piirete fragmendid, mida ei ole võimalik algsel kohal eksponeerida, tuleb viia kalmistu haldaja poolt määratud kohta. Vanad metallist ja kivipostidega piirded ja hauatähised tuleb võimalusel taastada;
- 10) hauaplatsi üleandmisel uuele kasutajale peab uus kasutaja tagama hauaplatsil olevate väärtuslike hauatähiste ja –rajatisete säilimise ja korrasoleku, vajadusel teostama hooldusremondi, ning suhtuma austavalt varem hauaplatsile maetuisse.

§ 13. Hauaplatsi hooldamine

Hauaplatsi hooldamise eest vastutab hauaplatsi kasutaja. Hauaplats peab vastama kalmistu kujunduspõhimõtetele ning järgmistele nõuetele:

- 1) hauaplatsile istutatud taimed on terved ja elujõulised;
- 2) hauaplatsi piiravaid hekke pügatakse regulaarselt, vähemalt kord aastas;
- 3) hauatähised ja piirded on terved;
- 4) hauaplats ja selle ümbrus peab olema korrastatud poole vahekäiguni või kuni pool meetrit hauaplatsist;
- 5) hauaplatsilt on eemaldatud kuivanud leinakimbud ja -pärjad, haljastusjäätmel, ära põlenud kalmuküünalde jäägid jm jäätmed;
- 6) hauaplatsi hoolduse käigus kõrval olevatele hauaplatsidele tekitatud kahjustused kõrvaldab kahjustuse tekitaja ühe kuu jooksul pärast kahjustuse tekitamist või hüvitab tekitatud kahju;

7) kalmistu hooldustöödest tulenevad hauaplatside rikkumised likvideerib ja korrastab kahjustused ehk hüvitab kahju kalmistu haldaja;

8) hauaplatsi hooldamisel tekkinud jäätmed tuleb liigiti sorteerida ning panna selleks ettenähtud kohtadesse või jäätmemahutitesse;

9) hauaplatsil teostatud toimingute käigustekkinud ehitusjäätmete äraveo korraldab hauaplatsi kasutaja omal kulul;

10) hauaplatsi uuele kasutajale kasutusse andmisel loetakse hauaplatsil olemasolevad haurajatised ja hauatähised uue hauaplatsi kasutaja kasutuses olevateks. Uuesti kasutusse antud hauaplatsi kasutaja on kohustatud tagama hauaplatsil haurajatiste ja hauatähiste säilimise ja korrasoleku, vajadusel teostama hooldusremonti ning austama varem hauaplatsile maetute haurahu.

§ 14. Hooldamata hauaplats

(1) Hooldamata hauaplatsiks loetakse hauaplats, millel esineb vähemalt üks järgmistest tunnustest:

1) hauaplatsi pindalast olulises osas on hein või võsa läbi kasvanud;

2) hauatähised või piirded on tugevalt sammaldunud, läbiroostetanud või lagunened ning hauatähisel olev tekst on loetamatu;

3) hauaplatsile kogunenud prahist ja lehtedest on ilmne, et hauaplatsi ei ole pikka aega hooldatud.

(2) Kui hauaplats on kahe aasta jooksul hooldamata, paigaldatakse hauaplatsile hoiatustahvel ja võimaluse korral võetakse hauaplatsi kasutajaga või omastega ühendust. Vähemalt kolme aasta jooksul hooldamata hauaplats võetakse arvele hooldamata hauaplatsina.

(3) Kasutuses oleva hooldamata hauaplatsi võib kalmistu haldaja eraldada uuesti kasutamiseks, kui viimasest matmisest on möödunud vähemalt 20 aastat.

5. peatükk AJALOOSELT VÄÄRTUSLIKE KUJUNDUSELEMENTIDEGA HAUAPLATSID

§ 15. Ajalooliselt väärtuslike kujunduselementidega hauaplatsid ja nende hooldus

(1) Mälestiseks tunnistatud kalmistud, hauad ja ehitised on kantud kultuurimälestiste riiklikusse registrisse. Nimetatud mälestiste haldamisel ja hooldamisel tuleb lähtuda muinsuskaitseaduses sätestatud nõuetest.

(2) Ajalooliselt väärtuslike kujunduselementidega hauaplatsidel säilitamisele kuuluvad elemendid on järgmised:

1) kõik hauatähised - monumendid, hauaplaadid, sambad, hauakivid, ristid, samuti nende säilinud fragmendid, mis on paigaldatud enne 1940. aastat või omavad ajaloolist või kunstilist väärtust. Kõik vanad hauatähised peavad säilima oma algses asukohas;

2) muud haurajatised - piirded ja piirdeaiaid (sepi- ja malmaiad, vanemad kivi- ja betoonrandid, müüritised), hauakastid, plekist jm materjalist pärjad, samuti nende säilinud fragmendid, mis on paigaldatud enne 1940. aastat;

3) kabelid ja maa-alused hauakambrid, väravad ja väravaehitised;

4) metallpiirded ja piirdeaiaid - remontimisel ei tohi eemaldada ega lisada vanast erinevaid, moonutavaid elemente, taastamiseks kasutada algseid materjale;

5) betoonpiirded ja piirdeaiaid - remontimisel tuleb kinni pidada olemasolevate piirete ja piirdeaedade mõõtudest ning vormist.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud elementidega seotud tööd (remont, paigaldamine ja eemaldamine) tuleb eelnevalt kooskõlastada kalmistu haldajaga.

6. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 16. Järelevalve ja vastutus

(1) Vastutus käesoleva eeskirja rikkumise eest on sätestatud kalmistuseaduses.

(2) Järelevalvet eeskirja täitmise üle teostavad vallavalitsuse vastava valdkonna eest vastutav teenistuja, vallavalitsuse hallatavad asutused Kuressaare Linnamajandus ja Saaremaa Haldus ning Muinsuskaitseamet vastavalt oma pädevusele.

(3) Järelevalvet eeskirja täitmise üle teostavad vallavalitsuse vastava valdkonna eest vastutav teenistuja, vallavalitsuse hallatavad asutused Kuressaare Linnamajandus ja Saaremaa Haldus ning Muinsuskaitseamet vastavalt oma pädevusele.

§ 17. Rakendussätted

(1) Määrusega tunnistatakse kehtetuks:

- 1) Kaarma Vallavolikogu 15. jaanuari 2013. a määrus nr 1 „Kaarma valla kalmistute kasutamise eeskiri“;
- 2) Kihelkonna Vallavolikogu 10. jaanuari 2007. a määrus nr 4 „Kihelkonna valla kalmistu eeskiri“;
- 3) Kuressaare Linnavolikogu 27. juuni 2013. a määrus nr 9 „Kudjape kalmistu kasutamise eeskiri“;
- 4) Lümanda Vallavolikogu 30. novembri 2011. a määrus nr 49 „Lümanda kalmistu kasutamise eeskiri“;
- 5) Mustjala Vallavolikogu 15. juuni 2007. a määrus nr 13 „Kalmistu eeskirja kinnitamine“;
- 6) Orissaare Vallavolikogu 27. mai 2010. a määrus nr 22 „Orissaare valla kalmistute kasutamise eeskiri“;
- 7) Põide Vallavolikogu 17. detsembri 2012. a määrus nr 18 „Põide valla kalmistute kasutamise eeskiri“;
- 8) Valjala Vallavolikogu 29. novembri 2012. a määrus nr 14 „Valjala kalmistu kasutamise eeskiri“.

(2) Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Tiiu Aro
vallavolikogu esimees